

Op 23 april 2018 bestond scoutinggroep de Kralingsche Troep groep X honderd jaar. De Kralingsche Troep is de oudste scoutinggroep aan de oostkant van Rotterdam op de grens van Kralingen en Prins Alexander. De groep kent een lange geschiedenis waarvan gelukkig veel bewaard is gebleven. Ook van de periode tijdens de tweede wereldoorlog is veel bewaard gebleven.

Op 28 augustus 1939 werd de Algemene Mobilisatie uitgeroepen. De algemene mobilisatie bracht de gehele krijgsmacht op voet van oorlog. Alle dienstplichtigen, 16 lichteningen van de lichteningen 1924 tot en met 1938 werden opgeroepen, de lichtening 1939 was al onder de wapenen. Ook de mannen van de KT moeten onder de wapenen.

Tegen de achtergrond van de oorlogsdreiging leek het in Nederland allemaal zijn normale gang te gaan. Zo was er natuurlijk op 23 april 1940 de jaarlijkse Sint Joris-viering bij de verschillende troepen in Rotterdam. Niet zoals gebruikelijk een gemeenschappelijk kampvuur en een mars met alle troepen door de stad. Maar een groepsbijeenkomst op de terreinen van de verschillende padvindergroepen in de verschillende delen van Rotterdam.

Heel veel Verkennerstroepen en Voortrekkersstammen waren zich, in de laatste dagen van april, aan het voorbereiden op het Pinksterkamp. Op de meeste scholen begon de korte Pinkstervakantie al op donderdagmiddag 9 mei. De Voortrekkers kampeerden meestal in Ploegverband en zonder leiding (Oûbaas en Baas) en er waren er die al op de avond van 9 mei op de fiets stapten en 's avonds hun kleine tentjes – sheltertjes genoemd – opzetten en daarna onder de dekens kropen.

De verkenners troepen zouden meestal op zaterdagochtend vroeg vertrekken omdat de vrijdag en zaterdagmorgen voor Pinksteren normale werkdagen waren en de leiders dus geen vrije dag hadden. De meeste volwassenen hadden in die tijd een week - 5 werkdagen en de zaterdagmorgen - vakantie per jaar en snipperdagen kende men niet. Slecht een enkele troep waarvan de leiders bij het onderwijs werkzaam waren, kon op de vrijdagmorgen op weg gaan. Dus vertrokken de troepen pas op zaterdag. Zo was iedereen ook op 9 mei 1940 's avonds gepakt en gezakt en gereed om hetzij op vrijdag 10 mei of de zaterdag daarop zeer vroeg op de fiets te stappen. Het weer was voortreffelijk en volgens het weerbericht zou het ook tijdens de Pinksterdagen mooi blijven dus het kon een goed kamp worden. De welpen en de verkenners van de KT zouden dit jaar een gezamenlijk kamp op de Veluwe houden. De net geïnstalleerde welp Ferry Boogaardt 't Hooft zou samen met zijn zeven jaar oudere broer Harry, verkenners KT, op zijn eerste kamp gaan. Ferry beschrijft de oorlogsjaren later in een boek "5 Jaar Zonder Oranje - 1940 - 10 mei – 1945".

Het mocht niet zo zijn. Op vrijdag 10 mei omstreeks 3 uur 's morgens werd Nederland gewekt door het geronk van vele Duitse vliegtuigen, het bulderen van het Nederlandse

luchtafweer geschut en, in de nabijheid van de vliegvelden, door het exploderen van de bommen. Het werd spoedig duidelijk dat Nederland in de Tweede Wereldoorlog werd betrokken en dat er ook van het Pinksterkamp niets terecht zou komen.

Omstreeks 04.00 uur in de ochtend van de 10e Mei 1940 werd het vliegveld Waalhaven bij Rotterdam door twee Duitse bommenwerpers aangevallen.

De oudere verkenner en voortrekkers kwamen wel bijeen op deze zonnige, schitterende voorjaarsdag de tiende mei, maar in plaats van kamperen waren er voor hen andere dingen te doen. Zij zouden de daaropvolgende dagen veel op de fiets zitten, maar dan als koeriers voor de diverse diensten waarbij zij werden ingedeeld. De eerst volgende Pinksterkampen zouden pas in 1946 gehouden worden, maar dat wist men toen nog niet.

Op 11 mei 1940 sneuvelt 2e luitenant bij de artillerie Carl E.F. Schnabel, een oud KT-er uit de periode 1925-1930, bij de herovering van vliegveld Ypenburg. Op 13 mei, sneuvelt een tweede oud-Kt-er Luitenant Ferdinand Hoogwerff in de strijd om de Grebbelinie bij Rhenen.

Op dinsdag 14 mei 1940 om omstreeks 13.30 uur begon, lange tijd voor de afloop van het zojuist ontvangen ultimatum, het bekende en verschrikkelijke bombardement op Rotterdam. Er vielen zo'n 800 doden, meer dan 80.000 mensen verloren hun woning en 24.000 huizen gingen verloren.

Tijdens de oorlogsjaren is de KT blijven bestaan, zij het dat de oranje (kleur van ons koningshuis) das met ingang van het nieuwe scoutingseizoen in september 1940 vervangen is geworden door een das met een geel front en een rode achtpuntige ster in de afhangende punt op de rug, naar het wapen van Kratingen. De groepsraad nam dit besluit om "alle

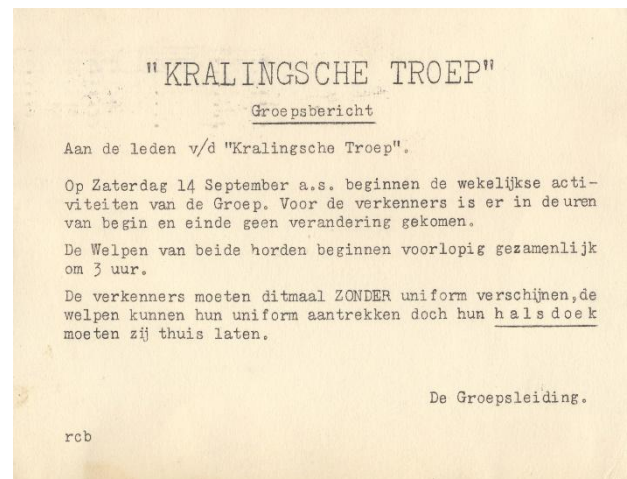

uiterlijkheden, welke aanstoot geven kunnen en eventueel onze leden in moeilijkheden kunnen brengen, zooveel mogelijk te vermijden.”.

Ondanks de oorlog werd door Hopman Maillette De Buy Wenniger besloten in de zomer van 1940 op een geheime locatie een laatste kamp te houden voor KT-leden. Dit werd het Oorlogskamp te Hoenderloo (17-7-1940).

Op 29 augustus geeft de Padvindersraad aan: "De Nationale Padvindersraad deelt op last van de Bevelhebber mede dat tot nader order alle buitenactiviteiten met ingang van heden verboden zijn. Hieronder vallen: kamperen, zwerven (hikes), verkennersspelen enz. Spelen op afgesloten speelplaatsen, bijvoorbeeld bij troeplokalen en scholen, vallen niet onder dit verbod."

Op 28 maart 1941 werd er een brief naar alle groepen gestuurd om met St. Jorisdag vooral niet in het openbaar te treden.

Toen bleek dat de Nederlandse Scouting organisaties niets wilden weten van de 'liefdesverklaring' van de Nationale Jeugdstorm van de NSB, werden zij op 2 april 1941 alsnog verboden, onder inbeslagname van alle -ook persoonlijke- eigendommen. Om 12 uur klinkt plotseling door heel Kralingen telefoons, *“de Duitsers hebben het Hoofdkwartier aan het Haringvliet bezet, Red wat er te redden valt”*. Vele handen maken licht werk. De tenten, pannen, vrijwel de gehele inhoud van het clubhuis werd op handkarren geladen en dook dan onder. Hoofdbestuurleden werden gearresteerd en geïnterneerd, onze groepsleider Hopman Herman E. Maillette de Buy Wenniger zat toen al in een Amsterdamse gevangenis Weteringschans, later in de kerkers van het Oranje Hotel (1941-1942) wat de bijnaam was van het huis van bewaring in Scheveningen. Door de gevangenneming van onze hopman werd de leiding van de Kralingsche Troep door oud Akela Carel Lodewijk Wilhelm Wirtz waargenomen.

De voortzetting van de scoutingactiviteiten was strafbaar. Hoewel niet onverwacht was dit toch een harde klap voor de leden. Na het verbod in april 1941 waren openbare bijeenkomsten niet meer mogelijk. De activiteiten voor de jongste leden, de welpen, werden gestaakt als zijnde te gevaarlijk, maar de meeste oudere verkenners en padvindsters, voortrekkers en pioniers en hun leidsters en leiders bleven contact houden. Men ging veelal illegaal verder. Van het één kwam dan soms het ander: Het Verzet. Met de enigszins provocerende oranje das hebben de leden van de Kralingsche Troep zich overigens nog wel tot 1943 getoond.

Na het verbod in april 1941 werd de Stam van de KT op 12 september 1941 omgezet in een Mah-Jongg club. Voor hen die dit spel niet kennen is het aardig om te weten, dat dit uit China komt en dus op Chinese wijze gespeeld wordt. Iedere bijeenkomst namen de voortrekkers het spel trouw mee naar hun bijeenkomsten, maar zij speelden het zelden. In 1942 houden zij in Berlicum temidden van sneeuw en ijs een kamp. De laatste bijeenkomst was het Pinksterkamp in Oosterland in 1944, niet met padvindsters maar met echte Mah-jonggspelers!

Akela Wirtz en vaandrig Stakenburg (eerst in de gevangenis aan de Weteringschans in Amsterdam) werden in de lente van 1943 op kasteel Staverden vastgezet. Later wordt Akela Wirtz in Vught geïnterneerd. Na zijn vrijlating was Vaandrig Stakenburg in 1944-1945 koerier van de Raad van Verzet in Rotterdam. Tijdens de oorlogsperiode was hij ook Conservator van 's Rijkskunstschaten.

Twee leden van de Kralingsche Troep, Gerard Bast en Jan van Zwieten, stapten met de automatische stencilmachine van de KT de illegaliteit in en construeerden een telefooncentrale midden in de stad, waarmee zij actief aan het verzet deelnamen.

Op 18 mei, hemelvaartsdag in 1944, wordt oud troep-leider Jan Nauta door verraad opgepakt door de SD op een van zijn

tochten door België naar de Pyreneeën. Na Scheveningen en SD gevangenis Haaren kwam hij in Kamp Oranienburg terecht. Jan Nauta overleefde de oorlog, anderen waren minder gelukkig.

Hans Weinberg kwam op 14 januari 1944 om in Auschwitz. Jacob Mees Wzn. stierf als verzetstrijder op 19 december 1944 in concentratiekamp Neuengamme.

Henk Sloof was op 2 november 1942 opgepakt als lid van De Nederlandse Volksmilitie (NVM), een communistische verzetsorganisatie die vooral actief was in Rotterdam en die zich toegede op sabotage Henk Sloof kwam op 6 september 1944 aan in Dachau, alwaar hij stierf op 17 februari 1945.

Piet Haanebrink, lid van de Kt in de periode 1931-1936, was in zijn studententijd koerier voor de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers, district II Noord Brabant-Oost. Piet Haanebrink was belast met het vervoer gestolen distributiebussen van Boxtel naar Tilburg, waar de bussen onder de ca. 1000 onderduikers werden verdeeld. Toen de bevrijders oprukten naar Parijs werd Piet geveld door een ziektebacterie en na opname in het ziekenhuis in Eindhoven stierf hij binnen een week op 14-8-1944.

Hendrik Cornelis Meulmeester, geboren in Vlissingen op 23 juli 1909, overlijdt op 9 juni 1943 te Rotterdam en laat een echtgenote Maaïke Groeneweg (17-3-1916) na.

Nicolaas Verhagen, geboren op 12 juli 1907 te Rotterdam en echtgenoot van Aafje Gorter, komt op 21-9-1944 te Baarn te overlijden.

Bob (Jacob Abraham) Kuijper, geboren op 4 maart 1923 te Rotterdam. Bob is in januari 1941 nog geïnstalleerd als Stamlid der Satrapen tijdens de bijeenkomst bij de Hopman thuis in Amsterdam. Via kamp Westerbork gaat Bob op transport naar Polen. Bob komt op 5-03-1943 om in Sobibor (Polen).

De bevrijding komt voor Peter Anne Wakkie te laat. De student, lid van het verzet/BS en in 1942 nog geïnstalleerd als stamlid der Satrapen, wordt op 6 februari 1945 gearresteerd en

vast gezet in het Oranje Hotel te Scheveningen. Op 7 maart gaat hij op transport naar Amersfoort en op 18 maart komt hij per trein aan in concentratiekamp Neuengamme. Vanaf 26 april werden duizenden gevangenen overgebracht naar de oceaanstomer Cap Arcona die voor anker ging in de Lübecker Bocht. In vier aanvalsgolven werden in de middag van 3 mei 1945 de Cap Arcona vanuit de lucht met raketten bestookt door Britse Typhoons. Slechts enkele honderden van de ongeveer 7.000 gevangenen van de Cap Arcona en de Thielbek overleefden de ramp. Peter Anne Wakkie, 19 jaar, is niet bij de overlevenden.

Voor Nol (Arnold) Blitz loopt het beter af. Geboren op 19 juli 1922 in Rotterdam uit Joodse ouders, Isaac Blitz en Theodora Witstein, komt Nol al vroeg bij de KT. In mei 1939 is hij lid van de beroemde Hanenpatrouille die in Ommen het wisselschild van de Nationale Patrouillewedstrijden mee naar huis neemt. En in januari 1941 wordt hij nog door de hopman Herman E. Maillette De Buy Wenniger in Amsterdam als nieuw stamlid der Satrapen geïnstalleerd. Tijdens de eerste twee jaren is Nol nog actief als vaandrig bij de verkennersstroep. Nol wordt op transport gezet naar het concentratiekamp Sachsenhausen. In het kamp neemt hij de identiteit aan van een overleden landgenoot en kan zo als een van de weinige joden overleven. Hij wordt te werk gesteld in de vliegtuigfabriek Heinkel-Werke Oranienburg, waar hij op 22 april 1945 door de russen wordt bevrijd. Tachtig Nederlanders, onder wie Nol Blitz overleefden Sachsenhausen.

Op 6 mei 1945 werd Rotterdam bevrijd en trekken Britse en Canadese troepen Rotterdam binnen. Op maandag 7 mei worden de leden verzocht in padvindersuniform naar het groepshuis "Cappadocïe" te komen. De jongens zullen worden ingezet bij de distributie van het afgeworpen voedsel en moet de sleperswagens bewaken tegen diefstal. Zij moesten zich melden in het hoofdkwartier van de Rotterdamse Padvinders dat tijdelijk gevestigd was in de Herman August Franckenschool aan de Hofdijk 11. Van hieruit werden ook de Padvinders hulpdiensten gecoördineerd, zoals de Padvinders Postdienst. De KT-ers hebben dit werk ongeveer een maand gedaan.

Op 8 mei 1945 vliegen de "oorlogs-"welpen over naar de verkennersstroep. En krijgen de verkenners een belangrijke opdracht. Zij moeten in padvindersuniform met onze oranje das aantreden op de Coolsingel om de afzetting te verzorgen bij de intocht van de Canadezen.

Op 12 mei 1945 deden KT-ers met oranje das mee aan het defilé op de Coolsingel ter ere van de herinstallatie van Burgemeester mr Pieter Jacobus Oud (7 mei 1945). Op woensdagavond 16 mei 1945 kwam de groep weer voor het eerste bijeen op het groepshuis Cappadocië. Vanaf 19 mei 1945 zijn er weer wekelijkse opkomsten van de KT. Het eerste zomerkamp na de oorlog (3 tot 11 augustus 1945, 3 maanden na de oorlog) ging met 82 verkenners en 10 man leiding naar Baarle-Nassau. Dit was voor de meesten hun eerste kamp en veelal ook de eerste keer van huis. Tenten waren er nauwelijks en het eten nog op de bon. Ze werden vervoerd door legervrachtwagens en hadden de beschikking over legertenten. Naast de groepsleider hopman H.E. Maillette de Buy Wenniger waren er nog 11 vaandrags.

Op 29 maart 1946 wordt aan 32 leden van de KT de door Prins Bernhard ingestelde "Nationale Verdiensten Das" uitgereikt, de z.g. Prins-Bernhard-dassen ook wel "De Das met de Leeuw". De 32 leden hadden de das verdiend door hun verzetswerk in de oorlog of

werkzaamheden aan het eind van de oorlog o.a. als pioniers van de Jeugdhulp in de Bevrijdingsdagen van 1945.

De Prins Bernhard-das was een geribbelde kaki das met in de punt een met bruin omlinjende geborduurde gouden Nederlandse Leeuw staande op een lint met het woord Nederland. Iedereen moest zelf een oranje rand rond de das maken. Vandaar dat de oranje randen erg verschillen per das. Oorspronkelijk waren de dassen gemaakt om uit te delen ter vervanging van de in 1941 ingeleverde dassen. Maar aan het einde van de oorlog verschenen er echter heel veel padvinders die hun das in de oorlog verborgen hadden gehouden. Prins Bernhard, opperbevelhebber van de Nederlandse Strijdkrachten maar ook Koninklijk Commissaris van de Padvinderij besloot hierop de das een andere bestemming te geven. Er werd een onderscheiding van gemaakt. Zo werd er bv. in Nijmegen, gedateerd 15 juni 1945, een briefje gezonden aan de groepsleiders met de volgende tekst:

*Wilt U s.v.p. in de loop van komende week mij een lijstje doen toekomen, vermeldende de namen van de leden van Uw groep, die in de oorlog illegaal gewerkt hebben of met de bevrijding van onze stad daadwerkelijk hebben meegeholpen. Enkel zij, die een belangrijk aandeel hierin gehad hebben, dus niet zij, die "wel eens" iets gedaan hebben. Zulks in verband met de aan hen uit te reiken Dassen met de Ned. Leeuw, beschikbaar gesteld door Z.K.H. Prins Bernhard. Met padvindersgroeten en linker."
(w.g. onleesbaar.)*

Voorschrift was dat de das samen met de groepsdas zou worden opgerold en wel zo dat een smalle rand van ca 1 tot 1,5 cm van de groepsdas onder de Das met de Leeuw zou uitsteken. Daar de das toen nog boven de gesloten kraag werd gedragen was het nog al een dik, ongemakkelijk geheel en al spoedig gingen zij, die gerechtigd waren de das te dragen, er toe over dit alleen nog te doen bij zeer bijzondere gelegenheden.

Meer informatie

[Kralingsche Troep 10 - Scoutpedia.nl \(scoutwiki.org\)](http://scoutpedia.nl)

[Geschiedenis | Kralingsche Troep Groep 10](#)

[Geschiedenis van de "Kralingsche Troep" \(demo-creations.nl\)](#)

Boek: 5 Jaar Zonder Oranje - 1940 - 10 mei - 1945 (1995, door Ferry Boogaardt 't Hooft)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.